

Слѣдователно, съсыпването на българското царство и на българскитѣ болѣрци, които го опустошавахъ преди да падне, не бѣше само едно небесно наказаніе, което му са стоѣше, но то бѣше и една помощъ отъ Провидѣніето за нашата испаднѣла народностъ. И на истинѣ, ако сѣдимъ безпристрастано, народътъ нашъ щѣше да бѣде изгубенъ, доро и другитѣ народности на истокъ съ нея щѣхъ да бѣдѣтъ изгубены, ако Богъ не бѣше допусналъ да са съсыпи Византия 1453, която и неможеше да съществува повече време ограничена токо въ собственитѣ си стѣни, безсилны да я забранѣтъ. Развалата на нашето царство начинъ по преди, и са свърши съ нейната развала при Мохаммеда и при негова наслѣдникъ, Баязида II. Тѣй нѣй престаивхмы, наистинѣ, да живѣимъ съ единъ политически животъ по нѣй продължавамы сѣ да живѣимъ съ единъ народенъ животъ подъ завѣтъ на голѣмъя скиптръ, който ны покрыва днесъ съ своето благосклонно покровителство.

Едно иѣщо особно различаваше сѣкогы нашитѣ народенъ духъ отъ духа на другитѣ народы въ оттоманската имперія, туй че, съ изключенье на Еничеритѣ които са събирахъ рѣ-много отъ България и са земахъ еѣще млади отъ тѣхныгѣ родители христѣны, много малко отъ нашитѣ Българи има, които пригърнѣхъ ислямизма — и то силомъ, каквото вапр. *Помацитѣ* (18). Въ другитѣ страны на Им-

(18) Названіето на тѣзи Българи, които и сега еѣще говорѣтъ най-чистъ българскый языкъ, а исповѣдватъ мохаметанската вѣра, излазя отъ глагола *помагамъ*, и отъ *помагъ* — *помагачъ* станжло множеств. *помацы* вм. *помагачы*. Има стара народна пѣсень:

«Ходилъ юнакъ ходилъ помакъ
На пуста войска татарска.